

2023-084

Archeologienota Halle Frans Loriesstraat

Programma van Maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

28-6-2023

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden te Halle Frans Loriesstraat (provincie Vlaams-Brabant), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein, 9085m² groot, heeft een onregelmatige vorm. Het plangebied sluit in het noorden aan op de Frans Loriesstraat en in het oosten op de Nijvelsesteenweg. De oostelijke grens wordt gevormd door bewoning langs de Nijvelsesteenweg, de westelijke grens door woningen langs de Jozef Debusscherstraat. Verder naar het zuiden bevindt zich de Ernest Duezstraat. Het terrein zelf wordt grotendeels ingenomen door gras/weilanden. In het centrale oostelijke deel bevindt zich een woning met achterliggende verharde parking. In het noordelijke deel bevindt zich een toegangsweg naar twee achterliggende garageboxen.

In eerste instantie zal het terrein bouwrijp gemaakt worden. Hierbij dient de woning aan de Nijvelsesteenweg afgebroken te worden en de achterliggende verharding opgebroken. Ook de garageboxen in het noorden zullen gesloopt worden, net als enkele kleinere koterijen. Één bijgebouwtje (12 x 5,5m) in het zuidoosten blijft behouden. Overtollige begroeiing en afsluitingen zullen verwijderd worden. Nadien zal op het terrein een verkaveling aangelegd worden met een interne wegenis, groenzones en paden. In totaal worden 19 woonkavels ingepland en twee ruime groenzones. De noordelijke groenzone zal als een gemeenschappelijke (wilde) tuin ingericht worden voorzien van een tuinpaviljoen (8 x 5m). In de zuidelijke groenzone (ten westen van lot 19) wordt eerst de kiezelverharding opgebroken waarna ook hier een gemeenschappelijke tuin aangelegd wordt. In het noordwesten, ten westen van lot 4, wordt een nieuwe tuinberging aangelegd van 12 op 5m. Er zullen aanzienlijke grondwerken plaatsvinden op het plangebied: het bouwrijp maken van de percelen, bodemingrepen voor aanleg van de wegenis, de nutsleidingen en -voorzieningen, funderingswerken, het optrekken van woningen, aanleg van tuinen en verhardingen, omgevingsaanleg. Ook het werfverkeer zal zijn invloed hebben op de ondergrond.

Het plangebied bevindt zich op enige afstand ten zuidoosten van het stadscentrum, buiten de stadsvesten. Op de oudste beschikbare betrouwbare cartografische bron, de Ferrariskaart uit ca. 1777, wordt de Nijvelsesteenweg reeds aangegeven. Het plangebied is onbebouwd en vermoedelijk in gebruik als landbouwgebied. De directe omgeving is zeer landelijk, zonder bebouwing. Dezelfde situatie is afgebeeld op de 19de- en vroeg 20ste-eeuwse kaarten. Op de 19de- en vroeg 20ste-eeuwse topografische kaarten is duidelijk de sterke hellingsgraad van het terrein op te merken, de hoogtelijnen volgen zich immers snel op. Pas vanaf de jaren '50 wordt het gebied ontwikkeld waarbij nieuwe wegen worden toegevoegd met bewoning. Op de topografische kaart van 1958-1964 is voor het eerst de Frans Loriesstraat en de Jozef Debusscherstraat te zien als nog kleine landelijke wegen. In het oosten aan de Nijvelsesteenweg is voor het eerst een woning aangegeven. Op de luchtfoto van 1971 is de woning eveneens te zien met een achterliggend bosje. De rest van het terrein is in gebruik als landbouwgrond. Op de luchtfoto van 1979-1990 zijn de garageboxen toegevoegd. In het begin van de 21ste eeuw krijgt het terrein zijn huidige vorm.

Het plangebied kent een matige archeologische verwachting, maar op basis van enkel het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. De geplande werken zijn van die aard dat eventueel aanwezig archeologisch erfgoed bedreigd wordt. Er dient bijgevolg verder vooronderzoek te gebeuren. Een verder vooronderzoek kan relevante kennisvermeerdering genereren voor de regio ten zuidoosten van de stad Halle, waar nog maar weinig gravend archeologisch onderzoek is verricht. Dit verder vooronderzoek dient te gebeuren in uitgesteld traject, aangezien de verkaveling pas ontwikkeld wordt onder opschortende voorwaarde van het verkrijgen van een vergunning, en ook omdat eerst de aanwezige begroeiing moet gerooid worden.

Het verder vooronderzoek bestaat uit een proefsleuvenonderzoek. De modaliteiten van het verder vooronderzoek worden hieronder behandeld.

2. Administratieve gegevens en afbakening

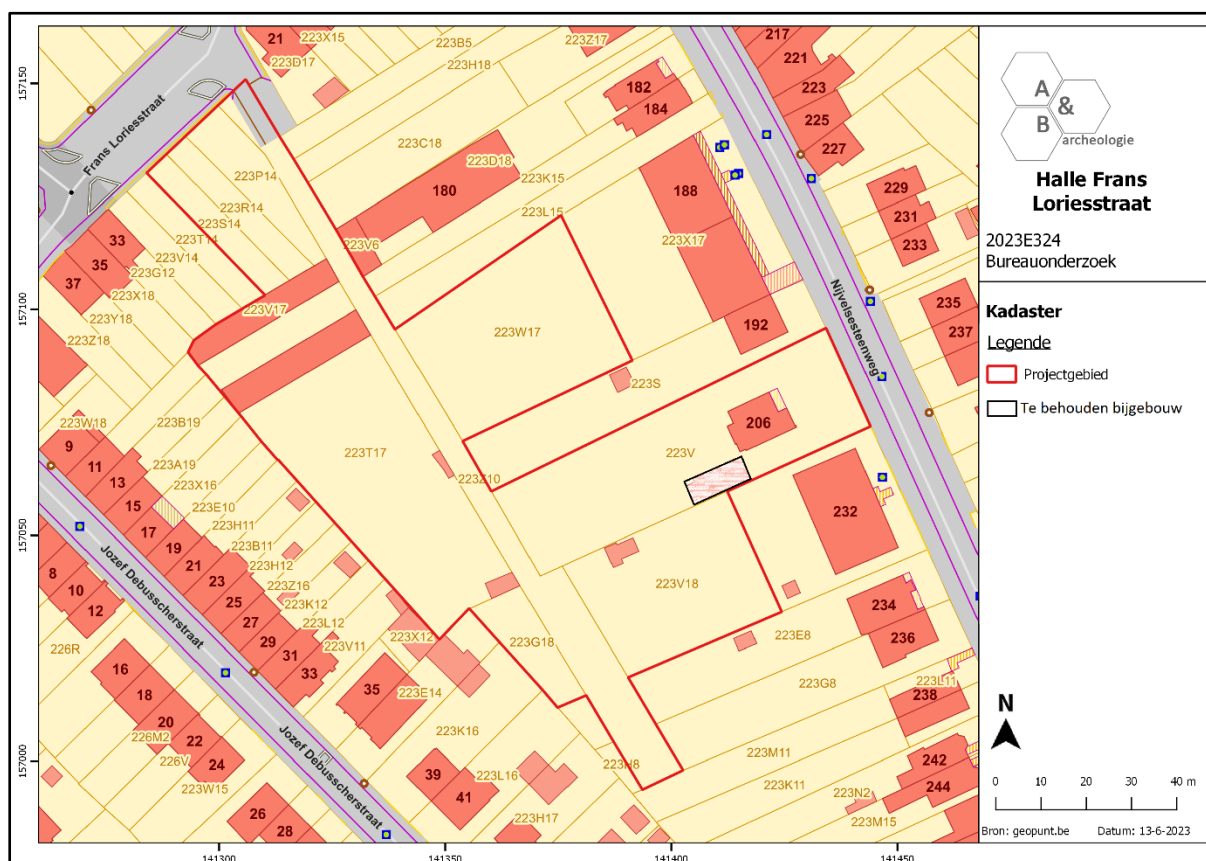
Locatiegegevens: Vlaams-Brabant, Halle, Frans Loriesstraat en Nijvelsesteenweg

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 141191,90 en Y: 156989,79; X: 141536,15 en Y: 157154,86

Oppervlakte plangebied: ca. 9085m²

Kadastergegevens: Halle, afdeling 2, sectie I, perceel 223B17, 223G18, 223P14, 223S14, 223T, 223T17, 223V, 223V17, 223V18, 223W17 en 223Z10 (zie figuur 1)

Het plangebied komt nagenoeg volledig in aanmerking voor verder vooronderzoek. Enkel een klein bijgebouwtje (12 x 5,5m) achter de woning Nijvelsesteenweg 206 blijft behouden.

Figuur 1 Plangebied aangeduid op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

3. Vraagstelling

Het doel van het onderzoek is het achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de verdere ontwikkeling van het projectgebied. Daarnaast kan ook de verstoringsgraad in kaart gebracht worden. Hieronder worden enkele specifieke, niet limitatieve, onderzoeksvragen weergegeven.

- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap? Hoe is de bodemopbouw? Is er sprake van erosie?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden?
- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?
- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?

4. Plan van aanpak (onderzoeksstrategie, -methode en –technieken)

Uit het verslag van resultaten kwam naar voor dat verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven de meest aangewezen methode is om het plangebied te onderzoeken. De afbakening van het onderzoeksgebied is te vinden op de boven- en onderstaande figuren. De voorziene onderzoeksmethode moet niet uitgevoerd worden indien de geplande werken alsnog niet zullen plaatsvinden.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hieronder beschreven methode dient te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling gefundeerd kan beantwoord worden.

- Randvoorwaarden

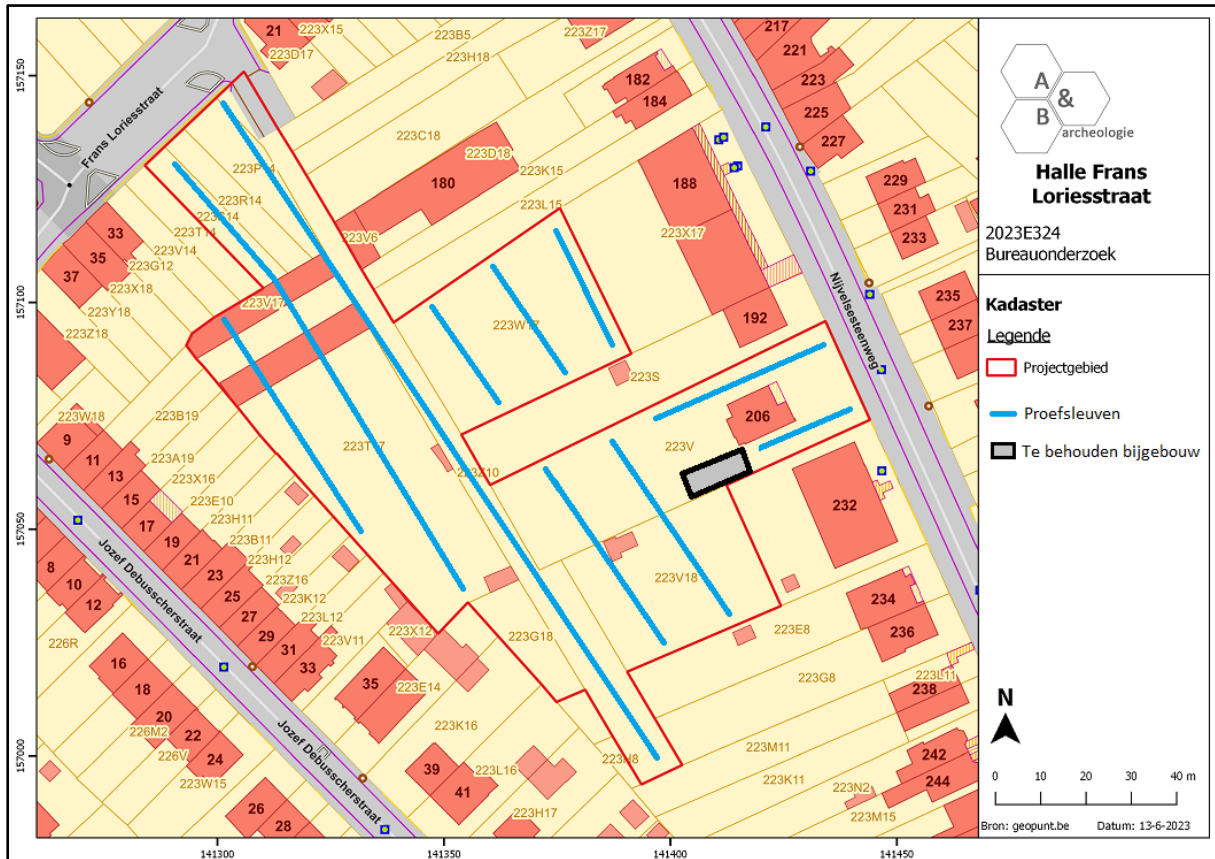
Het verder vooronderzoek kan pas aanvatten na de bovengrondse sloop van de gebouwen, de opbraak van de verhardingen en het verwijderen van begroeiing en afsluitingen. Hierbij is het van belang dat de bodemingrepen tot een minimum beperkt blijven. Op die manier wordt vermeden dat er niet-gedocumenteerd archeologisch erfgoed beschadigd wordt. De funderingen kunnen pas verwijderd worden indien het vooronderzoek heeft aangetoond dat er geen archeologische site aanwezig is, of – indien er wel een site aanwezig is – tijdens/na een eventuele opgraving van het terrein. De afgraving gebeurt laagsgewijs om na te gaan of zich geen archeologische sporen in het colluvium bevinden.

- Proefsleuvenonderzoek

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt van de inplanting van parallelle, ononderbroken proefsleuven. De sleuven zijn georiënteerd volgens de hellingsgraad van het terrein in een NW-ZO oriëntatie; enkel in het uiterste oosten dienen de sleuven anders georiënteerd omwille van de terreinomstandigheden. Bij de inplanting van de sleuven bedraagt de tussenafstand 12 à 15m van middelpunt tot middelpunt. Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed. Daarnaast worden extra volg-, dwars-sleuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Deze worden vrij gekozen door de uitvoerende erkende archeoloog tijdens het veldonderzoek.

Er wordt 10% van de onderzoekbare oppervlakte opgelegd door middel van sleuven en 2,5% door middel van volg-, dwars-sleuven of kijkvensters, zodat in totaal zo 12,5% oftewel ca. 1135m² onderzocht wordt.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bv. graven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Figuur 2 Indicatief sleuvenplan (blauw) geprojecteerd op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

5. Gewenste competenties

Het team voor het proefsleuvenonderzoek moet bestaan uit minstens 2 archeologen met minstens 40 werkdagen veldervaring met proefsleuvenonderzoek. Minstens 1 van deze archeologen dient ervaring te hebben met onderzoek van meerperiodesites. Minstens 1 van deze archeologen dient minstens 200 werkdagen ervaring te hebben met onderzoek op leemgronden.

6. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Niet van toepassing.